

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ:
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР
В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 26 квітня 2024 року

Одеса
«Фенікс»
2024

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 15.05.2024 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів** : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 26 квітня 2024 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2024. – 1000 с.
ISBN 978-617-8430-05-4

У збірнику відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології в умовах повномасштабного військового вторгнення. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їх конституційному вимірі у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики. Відображено наукові напрацювання у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових і науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)»364»»20»(062.552)

Матеріали видано в авторській редакції

Зміст

ПРИВІТАННЯ ПРЕЗИДЕНТА НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ» АКАДЕМІКА С. В. КІВАЛОВА.....	22
---	----

СЕКЦІЯ 1. ПИТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕСУ, ФІНАНСОВОГО ПРАВА

<i>Ківалов Сергій Васильович</i> СПІВВІДНОШЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОВИХ ЗАХОДІВ ІЗ СУМІЖНИМИ КАТЕГОРІЯМИ.....	24
<i>Тодошак Олег Володимирович</i> ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ УНІВЕРСИТЕТУ ЗА ЯКІСТЬ ОСВІТИ (НА ПРИКЛАДІ НУ «ОЮА»).....	26
<i>Біла-Тіунова Любов Романівна</i> ОКОЕМІ АСПЕКТИ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ.....	29
<i>Білоус-Осін Тетяна Ігорівна</i> ПРАВОВА ПРИРОДА АДМІНІСТРАТИВНИХ СТЯГНЕНЬ.....	32
<i>Голоядова Тетяна Олексіївна</i> ПРАВОВІ АСПЕКТИ ОСКАРЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПОДАТКОВИХ ПЕРЕВІРОК В УМОВАХ ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ	34
<i>Даниленко-Негара Юлія Сергіївна</i> ЩОДО ПИТАННЯ ЕТИЧНИХ СТАНДАРТІВ ПОВЕДІНКИ ПУБЛІЧНИХ СЛУЖБОВЦІВ В УМОВАХ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ	36
<i>Закаленко Олена Василівна</i> ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ ЕФЕКТИВНОГО СУДОВОГО ЗАХИСТУ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ	38
<i>Козачук Діана Анатоліївна</i> МОРАЛЬНІ ЗАОХОЧЕННЯ ЯК МЕТОД СТИМУЛЮВАННЯ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ.....	41
<i>Маслова Яна Іванівна</i> ОКРЕМІ АСПЕКТИ КОМПЕТЕНЦІЇ КОМПЕТЕНЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО АГЕНТСТВА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ	44
<i>Негара Родіон Віталійович</i> ПОСАДОВІ ОСОБИ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ ПУБЛІЧНОГО ПРАВА В АНТИКОРУПЦІЙНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ	46
<i>Неугодніков Андрій Олександрович</i> ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ	48
<i>Осадчий Анатолій Юрійович</i> ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ МІСЦЯ НОРМ, ЯКІ ВСТАНОВЛЮЮТЬ АДМІНІСТРАТИВНІ ПРОЦЕДУРИ, В СИСТЕМІ ПРАВА	50
<i>Панфілов Олег Євгенович</i> ПРАВОВІ АСПЕКТИ ОПОДАТКУВАННЯ ІТ-КОМПАНІЙ.....	52
<i>Сандул Яна Миколаївна</i> НАЧАСНІ ПИТАННЯ РЕФОРМУВАННЯ СТРУКТУРИ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ.....	55
<i>Сідор Михайло Іванович</i> БЮДЖЕТНА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ В УКРАЇНІ	56
<i>Слободянюк Марина Анатоліївна</i> ПУБЛІЧНІ ПОСЛУГИ, ЩО НАДАЮТЬСЯ ОРГАНАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ.....	59
<i>Стрельников Андрій Вікторович</i> ПРОБЛЕМИ ВІДНЕСЕННЯ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ ДО СУБ'ЄКТІВ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	61
<i>Фролова Євгенія Ігорівна</i> ЩОДО СУТНОСТІ ЗАХОДІВ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРИМУСУ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ.....	63
<i>Манчул Марія-Діана Дмитрівна</i> НАУКОВІ ПОГЛЯДИ НА ПРАВОВУ ПРИРОДУ ФОНДУ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ДЛЯ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ ...	66
<i>Назарчук Анастасія Валеріївна</i> ДО ПИТАННЯ СУТНІСНО-ПОНЯТІЙНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ.....	68
НЕОДНОРІДНІСТЬ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ СУБ'ЄКТНОСТІ ОЦІНЮВАЧІВ ТА ЕКСПЕРТІВ	70
<i>Новак Анастасія Олександрівна</i> ПРОБЛЕМИ ДОСУДОВОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ ПУБЛІЧНО-ПРАВОВОГО СПОРУ	73
<i>Піть Ігор Юрійович</i> ПРОБЛЕМА ОКРЕСЛЕННЯ СУБ'ЄКТНОГО СКЛАДУ ВІЙСЬКОВИХ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ....	75
<i>Пономаренко Віталій Віталійович</i> НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ УКРАЇНИ ЯК РОЗПОРЯДНИК БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ	78

2) полягає у визначенні для чоловіків та жінок рівних правових можливостей, враховуючи при цьому окремі потреби кожної статі;

3) втілення гендерної рівності у суспільні відносини відбувається через забезпечення правомірної поведінки чоловіків і жінок, зокрема щодо використання прав, виконання обов'язків, дотримання заборон тощо;

4) гендерна рівність передбачає можливість нести чоловікам і жінкам рівні вид та міру відповідальності за аналогічні проступки, не нівелюючи при цьому принципом індивідуалізації відповідальності.

Список використаних джерел

1. Левченко К. Б. Гендерна політика в Україні: визначення, формування, управління : монографія. Харків : Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2003. 344 с.

2. Мельник Т., Кобелянська Л. Сучасне гендерне мислення : словник. Київ : К. І. С., 2005. 280 с.

3. Про забезпечення рівних прав і можливостей чоловіків та жінок : Закон України від 08.09.2005 р. № 2866-IV. Дата оновлення: 03.08.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text> (дата звернення: 02.04.2024 р.).

4. Словник гендерних термінів. Черкаси : Вид. Чабаненко Ю., 2016. 336 с.

5. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони : міжнар. док. від 27.06.2014 р. № 984_011. Дата оновлення: 30.11.2023 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text (дата звернення: 02.04.2024 р.).

6. Черняхівська В. В. Гендерна політика в системі державного управління: Україна та європейський досвід : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. Київ, 2017. 20 с.

Ключові слова: гендерна рівність, гендер, понятійна характеристика.

Keywords: gender equality, gender, conceptual characteristics.

*Негара Олена Віталіївна
Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірантка кафедри адміністративного та фінансового права*

НЕОДНОРІДНІСТЬ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ СУБ'ЄКТНОСТІ ОЦІНЮВАЧІВ ТА ЕКСПЕРТІВ

Оцінювачі та експерти визначені Законом України «Про запобігання корупції» (далі – Закон) як надавачі публічних послуг [1].

Правовий статус *оцінювачів* визначається Законом України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» (далі – Закон № 2658-III). Згідно ч. 1 ст. 6 Закону № 2658-III, оцінювачами можуть бути громадяни України, **іноземці** та **особи без громадянства**, які склали кваліфікаційний іспит та одержали кваліфікаційне свідоцтво оцінювача відповідно до вимог цього Закону. Відповідно до ч. 4 ст. 6 Закону № 2658-III, оцінювачу забороняється використовувати свої повноваження з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття обіцянки чи пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб. Інших антикорупційних обмежень зазначеним законодавчим актом щодо оцінювачів не визначено [2]. Оцінка майна проводиться на договірній основі. Особливості укладення договору на проведення оцінки майна, його істотні умови визначено у ст. 11 Закону № 2658-III. Сторони договору мають право вільного вибору суб'єкта оціночної діяльності, якщо виконано умови, викладені у ст.ст. 8 та 9 Закону № 2658-III [2].

Наявність антикорупційної суб'єктності оцінювачів також впливає із положення ч. 2 ст. 6 Закону № 2658-III, згідно якої оцінювачем не може бути особа, яка має не погашену або не зняту судимість за вчинення кримінального правопорушення або на яку протягом останнього року накладалося адміністративне стягнення за вчинення правопорушення, пов'язаного з корупцією [2].

Також варто вказати на наступну особливість правового статусу оцінювачів. Згідно ч. 1 ст. 5 Закону № 2658-III, суб'єктами оціночної діяльності є: суб'єкти господарювання – зареєстровані в установленому законодавством порядку фізичні особи – суб'єкти підприємницької діяльності, а також юридичні особи незалежно від їх організаційно-правової форми та форми власності, які здійснюють господарську діяльність, у складі яких працює хоча б один оцінювач, та які отримали сертифікат суб'єкта оціночної діяльності відповідно до цього Закону; органи державної влади та органи місцевого самоврядування, які отримали повноваження на здійснення оціночної діяльності в процесі виконання функцій з управління та розпорядження державним майном та (або) майном, що є у комунальній власності, та у складі яких працюють оцінювачі [2].

У випадку, коли суб'єктом оціночної діяльності є суб'єкт господарювання, оцінювач може або займати посаду у юридичній особі, або бути самозайнятою особою (фізичною особою-підприємцем). В обох випадках такий оцінювач підпадає у групу суб'єктів, на яких поширюються антикорупційні обмеження, має статус квазіфункціонера публічного сектору та підпадає під дію пп. «б» п. 2 ч. 1 ст. 3 Закону.

У випадку, коли оцінювач працює у складі органів державної влади та органів місцевого самоврядування, які отримали повноваження на здійснення оціночної діяльності в процесі виконання функцій з управління та розпорядження державним майном та (або) майном, що є у комунальній власності, він може бути або державним службовцем чи посадовою особою місцевого самоврядування, що має право здійснювати оцінку майна (в такому разі він є функціонером публічного сектору згідно пп. «в» п. 1 ч. 1 ст. 3 Закону), або мати статус посадової чи службової особи інших державних органів (в такому разі він є функціонером публічного сектору згідно пп. «и» п. 1 ч. 1 ст. 3 Закону), або мати статус працівників зазначених органів (в такому разі він є квазіфункціонером публічного сектору згідно пп. «б» п. 2 ч. 1 ст. 3 Закону). З наведеного вбачається, що в залежності від того, яку посаду займає оцінювач у органі державної влади або органі місцевого самоврядування, оцінювачі мають різний об'єм антикорупційних обмежень, що до них застосовуються, хоча при цьому виконують однорідні функції із здійснення оцінки майна, що свідчить про неоднорідність зазначеної групи суб'єктів, на яких поширюється дія Закону.

Правовий статус *експертів* визначається одночасно декількома законодавчими актами. В залежності від видів експертиз, експерти можуть належати до різних груп суб'єктів (функціонерів або квазіфункціонерів публічного сектору), на яких поширюється дія Закону. Приміром, згідно ч. 1 ст. 10 Закону України «Про наукову і науково-технічну експертизу» (далі – Закон № 51/95-ВР), державну наукову і науково-технічну експертизу проводять: органи виконавчої влади; державні підприємства, установи та організації [3]. Відповідно, експерти, що проводять наукову і науково-технічну експертизу, мають або статус державного службовця (і підпадають під дію пп. «в» п. 1 ч. 1 ст. 3 Закону), або посадової особи юридичної особи публічного права (і підпадають під дію пп. «а» п. 2 ч. 1 ст. 3 Закону).

Згідно ч. 2 ст. 7 Закону України «Про державну експертизу земельпорядної документації» (далі – Закон № 1808-IV), виконавцями державної експертизи є експерти, які працюють у складі спеціально уповноваженого органу виконавчої влади у сфері державної експертизи і мають високу кваліфікацію та спеціальні знання, а також висококваліфіковані спеціалісти або наукові працівники, які залучаються цими органами до її проведення відповідно до закону (далі – експерти державної експертизи) [4]. Відповідно, експерти, що проводять державну експертизу земельпорядної документації мають або статус державного службовця (і підпадають

під дію пп. «в» п. 1 ч. 1 ст. 3 Закону), або статус надавачів публічних послуг (і підпадають під дію пп. «б» п. 2 ч. 1 ст. 3 Закону).

Згідно ч. 1 ст. 7 Закону України «Про судову експертизу» (далі – Закон № 4038-XII), судово-експертну діяльність здійснюють державні спеціалізовані установи, їх територіальні філії, експертні установи комунальної форми власності, а також судові експерти, які не є працівниками зазначених установ, та інші фахівці (експерти) з відповідних галузей знань у порядку та на умовах, визначених цим Законом [5]. Відповідно, експерти, що здійснюють судово-експертну діяльність мають або статус посадової особи юридичної особи публічного права (і підпадають під дію пп. «а» п. 2 ч. 1 ст. 3 Закону), або статус надавачів публічних послуг (і підпадають під дію пп. «б» п. 2 ч. 1 ст. 3 Закону).

Згідно ч. 1 ст. 10 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» (далі – Закон № 2059-VIII), з метою здійснення своїх повноважень, визначених статтями 5, 9 та 14 цього Закону, уповноважений центральний орган та уповноважений територіальний орган можуть утворювати **експертні комісії** з оцінки впливу на довкілля, члени яких призначаються строком на три роки. Уповноважений центральний орган веде реєстр **експертів**, з числа яких можуть призначатися члени експертної комісії з оцінки впливу на довкілля [6].

У ч. 2 ст. 10 Закону № 2059-VIII прямо вказується на те, що на членів експертних комісій з оцінки впливу на довкілля поширюються вимоги Закону [6]. І хоча за характером діяльності процедуру здійснення оцінки впливу на довкілля важко кваліфікувати як послугу, виходячи із наведеного законодавчого положення експерти, що є членами таких комісій, підпадають під дію пп. «б» п. 2 ч. 1 ст. 3 Закону.

Отже, в залежності від характеру діяльності, що її здійснюють експерти, та суб'єкту, із яким експерт має трудові відносини, зазначений суб'єкт може мати антикорупційну суб'єктність як функціонера публічного сектору, так і квазіфункціонера публічного сектору.

Зазначене свідчить про неоднорідність антикорупційної суб'єктності оцінювачів та експертів, застосування різних підходів до встановлення антикорупційних обмежень щодо зазначеної категорії суб'єктів, що призводить до того, що особи, які фактично виконують ідентичну діяльність та реалізують ідентичні функції мають різні правообмеження. Зазначена проблематика очевидно потребує подальшого наукового дослідження.

Список використаних джерел

1. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text> (дата звернення: 20.03.2024).
2. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні: Закон України від 12.07.2001 р. № 2658-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2658-14#Text> (дата звернення: 20.03.2024).
3. Про наукову і науково-технічну експертизу: Закон України від 10.02.1995 р. № 51/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/51/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 20.03.2024).
4. Про державну експертизу землепорядної документації: Закон України від 17.06.2004 р. № 1808-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1808-15#Text> (дата звернення: 20.03.2024).
5. Про судову експертизу: Закон України від 25.02.1994 р. № 4038-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text> (дата звернення: 13.01.2021 р.).
6. Про оцінку впливу на довкілля: Закон України від 23.05.2017 р. № 2059-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19#Text> (дата звернення: 20.03.2024).

Ключові слова: публічні послуги, квазіфункціонери, функціонери, публічний сектор, антикорупційна суб'єктність.

Keywords: public services, quasi-functionaries, functionaries, public sector, anti-corruption entity.